

Tematické okruhy z filosofie k rigorózní zkoušce

K předem vybranému okruhu (dle vlastní volby) uchazeč(ka) předem zpracuje a předloží teze. V nich se pokusí stručně charakterizovat hlavní aspekty tématu – formulace problému (popř. konkretizace zaměření na část obsahu okruhu), klíčové pojmy, nástin existujících variant řešení (např. historický exkurs), použité prameny.

1. Filosofie, její vznik a základní vymezení

Mýtus, filosofie, věda; specifičnost filosofického myšlení; možnosti a meze filosofie v dnešním světě

2. Filosofické disciplíny a jimi řešené otázky

Např. ontologie, gnoseologie, logika, axiologie, etika, filosofie přírody, filosofie dějin, filosofie vědy, filosofická antropologie, filosofie výchovy aj.

3. Filosofie a problém poznání

Rozumové a smyslové poznání; možnosti a meze poznání; tzv. iracionalismus ve filosofii; procesualnost poznání; problém pravdy – koncepce pravdivosti

4. Filosofie a věda

Metodologie; metody vědeckého poznání; klasifikace věd; hypotéza, teorie, paradigma; verifikace, falzifikace; vybrané směry filosofie vědy – např. pozitivismus, analytická filosofie aj.

5. Vymezení axiologické problematiky

Hodnoty a hodnocení; hodnotové škály; poznání a hodnocení; filosofické zakotvení axiologie

6. Filosofie a etika

Vymezení etiky – deskriptivní, preskriptivní etika, metaetika; morálka a mravnost; typologie morálky; morálka a právo

7. Etické problémy současnosti a jejich teoretická reflexe

Např. profesní etika, bioetika, feministická etika; etika a ideologie; etika a politika

8. Filosofie a život

Vědecké vymezení života; kategorie „život“ ve historických proměnách filosofických směrů – např. voluntarismus, vitalismus, pragmatismus, existencialismus aj.

9. Filosofická reflexe antropologických otázek

Lidskost a humanita; postavení člověka ve světě ve filosofické reflexi – např. existencialismus, fenomenologie, evoluční ontologie aj.

10. Filosofie a otázka svobody

Možnosti a meze lidské svobody; řešení otázky svobody u různých autorů – např. Spinoza, Rousseau, Kant, Schopenhauer, Nietzsche, Sartre, Camus aj.

11. Filosofické otázky výchovy

Vybrané problémy a autoři - např. Rousseau, Dewey, Fink aj.; vazba k dalším teoretickým oblastem; fenomén university – postavení, role, funkce

12. Filosofie a fenomén kultury

Kultura a civilizace; duchovní a materiální kultura; filosofie jako součást národní kultury

13. Význam filosofie v dějinách české kultury

Charakteristika nosných témat a filosofických směrů; významní autoři

14. Soudobá česká filosofie

Řešené problémy, směry, reprezentanti

15. Filosofické (resp. axiologické, etické) aspekty tématu rigorózní práce

Výběr doporučené literatury:

Anzenbacher, A., Úvod do filosofie

Binka, B., Environmentální etika

Blecha, I., Filosofie

Brázda, R., Ethicum

Coreth, E., Filosofie 20. století

Dorotíková, S., Filosofie – výchova – hodnoty

Fajkus, B., Filosofie a metodologie vědy

Jaspers, K., Úvod do filosofie

Jemelka, P., Bioetika

Palouš, R., K filosofii výchovy

Petříček, M., Úvod do současné filosofie

Popelová, J., Zrození filosofie

Sokol, J., Malá filosofie člověka

Šmajš, J., Krob, J., Evoluční ontologie

Zouhar, J., Dějiny českého filosofického myšlení do roku 1968

Gabriel, J. (ed.), Slovník českých filosofů

Některý z filosofických slovníků